

Sygn. akt IV U 601/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2021 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Sławomir Matusiak

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 listopada 2021 roku w Sieradzu

odwołania K. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 23.09.2021 r. Nr (...)

w sprawie K. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o rekompensatę

oddala odwołanie.

Sygn.akt IV U 601/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23.09.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił K. Ł. prawa do rekompensaty. Organ rentowy wskazał, że rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej w wymiarze co najmniej 15 lat, jednak świadczenie to nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy emerytalnej. Zakład odmówił przyznania emerytury, ponieważ wnioskodawczyni od 14.04.2004 r. na podstawie przepisów art. 46 w zw. z art. 29 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma ustalone prawo do emerytury wcześniejszej, co wyklucza możliwość przyznania rekompensaty.

W odwołaniu od decyzji organu rentowego K. Ł. podniosła, że przejście na emeryturę było wynikiem działania pracodawcy, dążącego do rozwiązania z nią stosunku pracy. Odwołująca wskazała, że przez szereg lat pracowała w warunkach szczególnych, co miało negatywne konsekwencje dla stanu jej zdrowia, trwające do chwili obecnej.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Zakład Ubezpieczeń Społecznych powołując się na argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji zaznaczył, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym, nawet jeśli tego prawa nie zrealizowała.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. Ł., ur. (...), w dniu 16.03.2002r. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 07.04.2004r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznał K. Ł. emeryturę od 15.04.2004

r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury Zakład przyjął wynagrodzenie, stanowiące podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych, tj. od 01.01.1989 r. do 31.12.1998 r.; wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 94,07 %; podstawa wymiaru obliczona przez pomnożenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru przez kwotę bazową, wynoszącą 1.829,24 zł wyniosła 1.720,77 zł. Do ustalenia wysokości emerytury przyjęto 31 lat i 1 miesiąc okresów składkowych i 2 lata i 8 miesięcy okresów nieskładkowych.

W dniu 23.10.2010 r. K. Ł. wniosła o przyznanie emerytury w powszechnym wieku emerytalnym. Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 25 listopada 2010 r. przyznał wnioskodawczyni emeryturę od 01.10.2010 r. Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami, określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej. Podstawę obliczenia emerytury stanowiła kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składki i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emeryturę ustalono jako równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

W dniu 27 sierpnia 2021 r. K. Ł. złożyła w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. wniosek o przyznanie dodatku do emerytury za pracę w warunkach szkodliwych wskazując, że przez okres 31 lat pracowała w warunkach szczególnych z narażeniem życia i zdrowia. Do wniosku zostało załączone świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stwierdzające, że w okresie zatrudnienia w (...) Szpitalu (...) w S. od 16.07.1970 r. do 30.04.2001 r. K. Ł. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała prace narażające na działanie promieniowania jonizującego oraz narażające na działanie pól elektromagnetycznych w zakresie od 0,1 do 300000 MHz w strefie zagrożenia na stanowisku wymienionym w wykazie A dziale XIV poz. 4 wykazu stanowiącego załącznik do zarządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12.07.1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu zdrowia i opieki społecznej (Dz.Urz. MZiOS Nr 8 z 30.08.1983 r. ze zm.).

Zaskarżoną decyzją z dnia 23.09.2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił K. Ł. prawa do rekompensaty.

(wnioski, decyzje, świadectwo pracy w aktach ZUS).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia, czy odwołująca się spełnia warunki niezbędne do nabycia prawa do rekompensaty, o której mowa w art. 21 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz.U.2018.1924 t.j.). Stosownie do treści art. 21 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat. Przepis ust. 2 art. 21 cyt. ustawy stanowi natomiast, że rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Powołany przepis określa ogólne warunki nabycia prawa do rekompensaty, która - zgodnie z definicją legalną zamieszczoną w art. 2 pkt 5 cyt. ustawy - stanowi rodzaj odszkodowania za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze przez osoby, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej (z powodu niespełnienia warunków ustawowych do nabycia tego prawa). Nadto art.23 ustawy określa tryb ustalania prawa do rekompensaty. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu ustalenie rekompensaty następuje wyłącznie na wniosek ubezpieczonego ubiegającego się o emeryturę. Oznacza to, że nie jest prawnie dopuszczalne (i tym samym skuteczne) złożenie przez ubezpieczonego samodzielnego (odrębnego) wniosku dotyczącego (wyłącznie) ustalenia prawa do rekompensaty. Ustalenie (przyznanie) rekompensaty następuje dopiero wtedy, gdy ubezpieczony wystąpi do organu rentowego z wnioskiem o ustalenie prawa do emerytury („zwykłej”) i wyłącznie przy rozpoznaniu wniosku o emeryturę. Rekompensata nie jest bowiem samodzielnym świadczeniem wypłacanym z zasobów systemu ubezpieczeń społecznych (taki charakter ma np. emerytura), ale jest przyznawana (ustalana) w formie dodatku do kapitału

początkowego, ustalanego na zasadach przewidzianych w art. 173 i 174 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jt.: Dz.U. z 2021r., poz.291). Innymi słowy, rekompensata zwiększa wartość kapitału początkowego ubezpieczonego i tym samym rzutuje na wysokość (zwiększenie) jego emerytury (por. Komentarz do art.21 i art.23 ustawy o emeryturach pomostowych pod red. Beaty Gudowskiej, 2013r., wydanie 1,Legalis).

Konkludując tę część rozważań, trzeba wskazać, że z powołanych przepisów wynika, iż przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- 1) utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę („wcześniejszą”) w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 r. – w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r. – podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie;
- 2) niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej na zasadach wynikających z przepisów o emeryturze pomostowej;
- 3) legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15-letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 4) niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

K. Ł., ur. (...), nabyła prawo do emerytury w niższym wieku emerytalnym, po ukończeniu 55 roku życia, na podstawie art.29 ust.1 pkt 1 w zw. z art. 46 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym kobieta urodzona przed dniem 1 stycznia 1949 r., która nie osiągnęła wieku emerytalnego określonego w art. 27 pkt 1, może przejść na emeryturę po osiągnięciu wieku 55 lat, jeżeli ma co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz została uznana za całkowicie niezdolną do pracy. Art. 46 ust.1 do zakresu przedmiotowego powołanego unormowania zaliczył także ubezpieczonych, urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. a przed dniem 1 stycznia 1969 r., którzy warunki do uzyskania emerytury określone w tych przepisach spełnią do dnia 31 grudnia 2008 r. W świetle przytoczonych unormowań wnioskodawczyni nie spełnia więc przesłanek koniecznych do nabycia prawa do rekompensaty. Argument odwołującej, wskazujący że udowodniła okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze co najmniej 15 lat, nie ma w okolicznościach niniejszej decydującego znaczenia dla ustalenia spornego świadczenia. Odmowa prawa do rekompensaty wynikała bowiem z faktu, że ubezpieczona skorzystała z prawa do emerytury w niższym wieku. Nie należy więc do kręgu osób , które utraciły możliwość przejścia na emeryturę „wcześniejszą” w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 r. podstawy normatywnej przewidującej takie uprawnienie. W świetle tych uregulowań wnioskodawczyni takie odszkodowanie nie przysługuje, ponieważ nie utraciła in abstracto prawa do nabycia emerytury w niższym niż powszechny wiek emerytalny, przeciwnie - skorzystała z tego świadczenia, zgodnie ze złożonym przez siebie wnioskiem. Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.